

Politik för miljömål och hållbar utveckling i Skånes kommuner

Kartläggning av kommunernas politiska och strategiska arbete med de nya miljömålen – hösten 2003

Titel: Politik för miljömål och hållbar utveckling i Skånes kommuner
Författare: David Lindegren, Länsstyrelsen i Skåne län

Utgiven av Länsstyrelsen i Skåne län

Beställningsadress: Länsstyrelsen i Skåne län
Miljöenheten
205 15 Malmö
Tfn: 040-25 20 17

Copyright: Innehållet i denna rapport får gärna citeras eller refereras med uppgivande av källa.

ISSN: 1402-3393

Upplaga: 1240 ex.

Tryckeri: Länsstyrelsen i Skåne län

Förord

Länsstyrelsen i Skåne har av regeringen fått det övergripande ansvaret för att utforma regionala mål utifrån de nya nationella miljö kvalitetsmålen. De skånska kommunerna har ett motsvarande ansvar – de ska anpassa de nationella miljö kvalitetsmålen efter sina lokala förutsättningar. I följande rapport presenterar Länsstyrelsen en kartläggning av hur långt kommunerna har kommit när det gäller att ta ett strategiskt grepp om de nya miljömålen. Att utveckla en kommunal politik med mål, åtgärder och uppföljningssystem är att bygga en struktur för ett framgångsrikt lokalt miljömålsarbete. Det är detta som står i centrum för kartläggningen.

Rapporten vänder sig i första hand till de 33 skånska kommunerna, till deras politiker och tjänstemän. Rapporten är den första i sitt slag som inriktas på att kartlägga det nya miljömålsarbetet på kommunnivå i Skåne. Rapporten ingår som en del i Länsstyrelsens generella uppföljningsuppdrag. Länsstyrelsen kommer att fortsätta att följa händelseutvecklingen vad gäller de skånska miljömålen. Den kartläggning av kommunernas politiska och strategiska arbete som presenteras här kan komma att följas av flera liknande. Därutöver kommer Länsstyrelsen förstås att följa upp de konkreta åtgärder och faktiska resultat som leder mot målen.

Länsstyrelsen har haft tillgång till en Idégrupp som framfört synpunkter och givit kommentarer under arbetets gång. Till dess deltagare vill projektledningen rikta ett särskilt tack; Göran Ekblad, Höörs kommun, Eva Landfors, Burlövs kommun, Maria Larsson, Hässleholms kommun, Britt-Marie Paulik, Trelleborgs kommun, Katarina Pelin, Region Skåne, Bo Persson, Kommunförbundet Skåne, Elisabet Weber, Ängelholms kommun samt Kerstin Åkerwall, Länsstyrelsens planfunktion.

Kartläggningen som denna rapport baseras på genomfördes under hösten 2003. Rapporten har skrivits av David Lindegren på Länsstyrelsen i Skåne. I arbetet har också medverkat Susanne Åberg, Länsstyrelsen i Skåne. Projektet har till största delen finansierats genom medel från det nationella Miljömålsrådet.

Malmö februari 2004

Innehåll

Sammanfattning	6
Inledning	8
Nya miljömål för skåne	8
Miljömålen är ett led i kommunernas välfärdsarbete	8
Kommunerna har en framträdande roll i skånes nya miljömålsarbete	9
Kartläggning av kommunernas politiska och strategiska arbete med miljömål	10
Genomförandet av kartläggningen	10
Läsanvisning	11
Övergripande resultat	12
Hur långt har de skånska kommunerna kommit i miljömålsarbetet?	12
Vilka hinder och stödbehov ser skånes kommuner i miljömålsarbetet?	14
I vilka kommunpolitiska styrdokument tas miljömålen upp?	16
Vilka kommuner har kommit ungefär lika långt?	18
Har skånes kommuner tagit fram kunskapsunderlag, mål och åtgärder?	20
Slutsatser och framåtblickar	25

Sammanfattning

Det nya miljömålsarbetet spänner över ett stort antal politikområden och kan bidra till en av kommunernas allra viktigaste uppgifter, nämligen skapandet av en god lokal livsmiljö. Miljömålen berör kommunernas arbete med folkhälsa, tillväxt, kulturmiljö, samhällsbyggnad, naturvård och mycket annat välfärdsarbete. Målen har i dess moderna utformning blivit en angelägenhet för hela den kommunala organisationen. Det är därför nödvändigt att ta ett övergripande politiskt grepp om detta arbete.

Länsstyrelsen har kartlagt hur långt de skånska kommunerna har kommit i sina politiska och strategiska insatser för de nya miljömålen. En enkät undertecknad av Landshövdingen Bengt Holgersson har ställts till ordförandena i de 33 kommunstyrelserna, varav 32 har svarat. Det samlade intrycket är att kommunerna befinner sig *i början* av arbetet med att utveckla en politik som tydligt knyter an till de nationella miljö kvalitetsmålen.

- Drygt 60 procent av kommunerna uppger att de har ett eget *kunskapsunderlag* som i någon mån beskriver tillståndet i miljön.
- Omkring 20 procent uppger att de delvis har fastställt övergripande respektive detaljerade *mål*.
- Ungefär 15 procent av kommunerna säger sig ha beslutat om åtminstone en del konkreta *åtgärder* för att uppnå de lokala målen.

Sammantaget är det dock bara tre skånska kommuner som i dagsläget har både kunskapsunderlag, mål och konkreta åtgärder – alltså en fullgod struktur för miljömålsarbetet.

Betydligt fler kommuner är dock på gång. Inom ett eller två år kan bortemot hälften av Skånes kommuner ha beslutat om en lokal politik som tydligt utgår från de nationella miljö kvalitetsmålen. Omkring 70 procent av

kommunerna (23 st) säger sig ha avsikten att fastställa mål och åtgärder. De flesta av dessa kommuner planerar att utforma ett särskilt styrdokument för miljömålen.

Kartläggningen visar samtidigt att minst sju kommuner varken har några mål eller planerar att utforma en ny politik. Det är önskvärt att dessa kommuner engageras när det nya miljömålsarbetet nu tar fart på lokal nivå i Skåne. En tudelning mellan aktiva och passiva kommuner bör undvikas.

Det kan tyckas självklart att miljömålen ska hamna i de politiska styrdokument som kommunens miljönämnd ansvarar för. Kartläggningen visar dock att de nya miljömålen *också* har en plats i många andra nämnder och förvaltningar. Särskilt tydlig är kopplingen till kommunens översiktsplan. 19 av Skånes kommuner uppger att de redan har eller håller på att integrera miljö kvalitetsmålen i översiktsplanen. Samtidigt meddelar 5 kommuner att de just nu förnyar sin översiktsplan utan större hänsyn till de nya miljö kvalitetsmålen. De kommuner som fortfarande befinner sig i det inledande skedet av översiktsplaneprocessen bör därför överväga att ta med miljö kvalitetsmålen i arbetet.

Länsstyrelsens kartläggning handlar också om hinder och behov av stöd hos de skånska kommunerna. De två största hindren anses vara minskade ekonomiska resurser och bristande engagemang för det lokala miljömålsarbetet. Flera kommuner upplever ett avtagande intresse hos både politiker och allmänhet. Som stöd önskar de skånska kommunerna framförallt kunskapsunderlag om tillståndet i miljön samt ett utvidgat samarbete kring miljömålen. Länsstyrelsen kommer under 2004 att leverera en konkret vägledning för hur Skånes kommuner kan bedöma det lokala miljötillståndet. I samarbete med flera andra regionala aktörer hoppas Länsstyrelsen kunna medverka till ytterligare stödinsatser för kommunernas miljömålsarbete.

Inledning

Nya miljömål för Skåne

Skåne har fått nya miljömål. Med hjälp av dessa och ett omfattande handlingsprogram ska regionen bidra till att den övergripande målsättningen uppnås: att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta. De skånska målen utgår från de nationella. Samtidigt har Skånes miljömål anpassats efter de speciella förutsättningar som finns inom regionen.

De nya skånska miljömålen består av både övergripande miljö kvalitetsmål och konkreta delmål. Miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i miljön som ska uppnås inom en generation. Målen har fått namn som Frisk luft, Gifrfri miljö, Levande skogar och God bebyggd miljö. Delmålen konkretiserar den övergripande inriktningen genom att i detalj ange vad som ska uppnås samt när det ska ske. För att kunna se hur miljömålsarbetet fortskrider i Skåne har ett särskilt system utvecklats för måluppföljning.

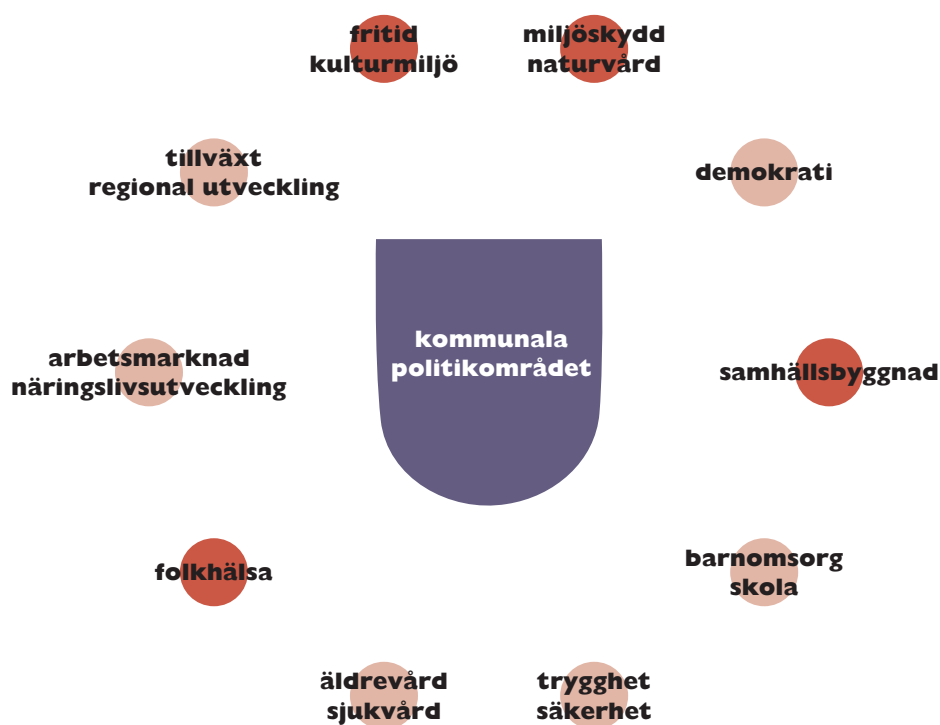
Miljömålen är ett led i kommunernas välfärdsarbete

De nya miljömålen spänner över ett stort antal politikområden och sakfrågor. På ett tydligare sätt än tidigare kan miljömålen nu bidra till en av kommunernas allra viktigaste uppgifter, nämligen skapandet av en god lokal livsmiljö. Konkret betyder detta att kommunernas satsningar på tillväxt och näringsliv, säkerhet och hälsa, byggande och fysisk planering samt annat välfärdsarbete berörs av de nya miljömålen.

De närmare 70 skånska delmålen har direkta och tydliga kopplingar till de kommunala frågor som rör folkhälsa, säkerhet, kulturmiljö, samhällsbyggnad, naturvård och miljöskydd. För att uppnå målen behöver nya tekniker, produkter och kompetenser utvecklas. Näringsliv och arbetsmarknad stimuleras

därigenom av miljömålen. Målen får även en mängd positiva sidoeffekter för sjukvård och äldreomsorg. Förbättringar i folkhälsa och en utveckling av städerna och byarnas grönområden är exempel på miljömål som tydligt knyter an till dessa politikområden. När kommunens miljömål växer fram i dialog med invånarna kan arbetet stärka den lokala demokratin. De framtida generationer som miljömålen åsyftar finns idag inom skola och barnomsorg. Det är i undervisningen, läroplanerna och i övriga kärnverksamheter som miljömålen kommer in på ett naturligt sätt.

Figur 1. Bilden visar graden av koppling mellan miljömålen och de vanligaste kommunala politikområdena.

→ direkta och tydliga kopplingar till miljömålen.

→ indirekta, men fortfarande tydliga, kopplingar till miljömålen.

Kommunerna har en framträdande roll i Skånes nya miljömålsarbete

Till de nya skånska miljömålen hör ett handlingsprogram med drygt 300 åtgärder. Åtgärder kommer sammantaget att engagera ett hundratal aktörer inom de flesta sektorer av det skånska samhället. De skånska kommunerna berörs av mer än 130 åtgärder. Dessa åtgärder spänner över alla de 14 miljökviteterna – från Begränsad klimatpåverkan till God bebyggd miljö. Kommunerna bär inte ett ensamt ansvar för alla dessa åtgärder men väl ett delat ansvar. Det sammantagna intrycket är att kommunerna intar en mycket framträdande roll i Skånes fortsatta miljömålsarbete.

Kartläggning av kommunernas politiska och strategiska arbete med miljömålen

Länsstyrelsen har i uppdrag att följa hur arbetet går med att nå de nya skånska miljömålen. Länsstyrelsen har samtidigt ett ansvar för att på olika sätt stödja kommunerna i deras satsningar. Under hösten 2003 har därför en kartläggning gjorts med följande syften:

1. Kartlägg hur långt de skånska kommunerna har kommit i arbetet med politiska styrdokument för miljömålsarbetet.
2. Undersök vilka hinder och behov av stöd som kommunerna har i detta arbete.

Det första syftet handlar med andra ord om att studera den *struktur* som de skånska kommunerna har skapat för miljömålsarbetet. Genom att bygga upp ett eget kunskapsunderlag, anta politiska styrdokument med mål och åtgärder, tydliggöra ansvarsfördelningen samt utvärdera resultaten skapar kommunen förutsättningar för ett framgångsrikt miljömålsarbete. Miljömålen har blivit en grundläggande politisk/strategisk uppgift för kommunerna just på grund av att så många av de kommunala kärnverksamheterna berörs.

Det andra syftet handlar om att förbereda ytterligare stödåtgärder riktade till kommunerna. Länsstyrelsen är angelägen att få reda på vilka insatser som behövs under de närmaste åren för att stärka de skånska kommunernas miljömålsarbete.

Genomförandet av kartläggningen

Kartläggningen har i första hand baserats på ett frågeformulär. Formulär och följebrev har skickats till ordföranden i respektive kommunstyrelse. Länsstyrelsen har vänt sig direkt till kommunledningen eftersom arbetet med miljömål och ekologisk hållbarhet berör *hela* den kommunala organisationen. Ordförandena har antingen själva besvarat formuläret eller delegerat ärendet. De resultat som presenteras i föreliggande rapport är alltså kommunernas egna uppfattningar om mål, åtgärder och så vidare. Länsstyrelsen har bara i undantagsfall haft anledning att kontrollera om uppgifterna stämmer. Av de 33 skånska kommunerna har 32 svarat (Hörby kommun saknas). Vid sidan om frågeformuläret har Länsstyrelsen inhämtat kompletterande uppgifter om kommunernas miljöredovisningar. Dessa uppgifter har samlats in via telefonintervjuer. Kartläggningen har i sin helhet genomförts under perioden sept-nov 2003. Frågeformuläret finns tillgängligt på Länsstyrelsens hemsida, www.m.lst.se, under rubriken Publikationer.

I arbetet med kartläggningen har Länsstyrelsen haft tillgång till en Idégrupp för synpunkter och kommentarer. Gruppen har bestått av ett knappt tiotal deltagare från skånska kommuner, Kommunförbundet i Skåne samt Region Skåne. Bland kommundeltagarna har funnits tjänstemän från såväl plan- och stadsbyggnadskontor som från miljökontor.

Figur 2. De skånska kommunerna.

Läsanvisning

Under rubriken ”Övergripande resultat” finner du en sammanställning av hur långt kommunerna har kommit samt vilka hinder och stöd som pekats ut.

- På sidan 13 hittar du en sammanställning över hur långt varje skånsk kommun har kommit i sitt arbete med kunskapsunderlag, mål och åtgärder. Observera att figuren inte säger någonting om kommunernas planerade eller pågående arbete utan bara tar hänsyn till sådana mål och åtgärder som är *beslutade*.
- På sidan 16 finner du uppgifter om kommunernas arbete med miljö-kvalitetsmål i översiktsplanen.
- På sidan 17 och framåt hittar du en sammanställning över kommunernas arbete med styrdokument som är särskilt ägnade åt miljömålen, exempelvis Miljömålsprogram.
- På sidan 14 och 15 finner du en längre lista på de hinder och stödbehov som kommunerna upplever i sitt miljöarbete just nu.

Under rubriken ”Slutsatser och framåtblickar” tolkas kartläggningens resultat. Här ges några rekommendationer och det görs ett antal positiva, men också ett par bekymmersamma, framåtblickar.

Övergripande resultat

Hur långt har de skånska kommunerna kommit i miljömålsarbetet?

Det samlade intrycket är att Skånes kommuner befinner sig i början av arbetet med att utforma en politik som tydligt knyter an till de nya nationella miljökvalitetsmålen. En knapp handfull kommuner har i dagsläget både kunskapsunderlag, mål och konkreta åtgärder – alltså en struktur för miljömålsarbetet. Betydligt fler kommuner är dock på gång. Inom ett eller två år kan bortemot hälften av Skånes kommuner ha beslutat om en lokal politik som tydligt utgår från de nationella miljökvalitetsmålen. Det är med stora erfarenheter som många av dessa kommuner nu ser över sin politik. De allra flesta är mitt uppe i eller har nyligen bedrivit ett aktivt arbete med bland annat lokala investeringsprogram, miljöledningssystem, klimatstrategier, Agenda 21 eller miljöskyddsprogram. Samtidigt finns ett par skånska kommuner som inte har några planer på att påbörja ett målstyrt arbete utifrån de nya miljökvalitetsmålen.

I kartläggningen av kommunernas aktuella miljömålsarbete är det framför allt fem kriterier som studeras. När en kommun skapar sig en politik och en struktur behöver alla dessa ingredienser finnas med i någon form. Följande sammanfattar hur långt Skånes kommuner har kommit:

- Drygt 60 procent av Skånes kommuner har ett eget *kunskapsunderlag* som till stor del, eller åtminstone delvis, beskriver tillståndet i miljön utifrån de nya nationella miljökvalitetsmålen.
- Drygt 20 procent av kommunerna har fastställt *övergripande mål eller ställningstaganden* som berör åtminstone något miljökvalitetsmål.
- Knappt 20 procent av kommunerna har beslutat om *detaljerade och uppföljningsbara mål*. De flesta av dessa kommuner har dock bara mål som tydligt knyter an till ett eller ett par miljökvaliteter.

	kunskapsunderlag	övergripande mål	detaljerade mål	konkreta åtgärder	uppföljning av mål	resurser för genomförande	tydligt ansvar
Större städer och kommuner							
Helsingborg	⊕	○	○	○			
Hässleholm	⊕	⊕					
Kristianstad	⊕						
Lund	⊕						
Malmö	⊕	⊕	⊕	⊕			
Mer tätbefolkade kommuner (mer än 70 invånare/kvadratkilometer)							
Bjuv	○						
Bromölla							
Burlöv	⊕	⊕	⊕	⊕			
Höganäs							
Kävlinge	○						
Landskrona	⊕						
Lomma	○	○	○				
Skurup							
Staffanstorps							
Svedala	⊕	○		○			
Trelleborg							
Vellinge							
Ystad	⊕	⊕					
Åstorp	⊕						
Ängelholm	⊕						
Mindre tätbefolkade kommuner (mindre än 70 invånare/kvadratkilometer)							
Båstad							
Eslöv	⊕						
Hörby							
Höör	⊕		○	○			
Klippan	⊕						
Osby							
Perstorp							
Simrishamn							
Sjöbo	⊕						
Svalöv							
Tomelilla	○						
Örkelljunga							
Östra Göinge	○		○				

Tabell I. Sammanställning av hur långt de skånska kommunerna har kommit i arbetet med att färdigställa och besluta om kunskapsunderlag, mål, åtgärder m m.

⊕ Kommunens underlag, mål eller åtgärder omfattar *i stort sett alla de miljö kvalitetsmål som är relevanta för kommunen.*

○ Kommunens underlag, mål eller åtgärder omfattar *något eller några av de miljö kvalitetsmål som är relevanta för kommunen. Kommunen har alltså delvis det som efterfrågas.*

Ett viktigt kriterium är att kommunens underlag, mål, åtgärder respektive måluppföljning *tydligt och klart ska utgå från de nya nationella miljö kvalitetsmålen.* För mål och åtgärder gäller dessutom att kommunen ska ha *antagit dessa,* det räcker inte med att ett utkast finns.

Två kriterier – ansvar respektive resurser – har inte tagits med i denna kartläggning. Länsstyrelsen planerar dock att framöver studera hur långt kommunerna har kommit på dessa punkter.

- Omkring 15 procent av de skånska kommunerna har beslutat om *konkreta åtgärder* för att uppnå de lokala målen. Även här har kommunerna i de flesta fall bara beslutat om åtgärder som tydligt knyter an till något eller några miljökvaliteter.
- Inte någon av Skånes kommuner har ännu hunnit *följa upp* de nya mål som kommunen beslutat om. Det är å andra sidan bara ett fåtal kommuner som fastställt mål.

Kommunerna befinner sig alltså i ett inledande skede. Signalerna är dock tydliga om att många kommuner nu är på gång eller snart kommer att påbörja arbetet med en ny politik. Drygt hälften av Skånes kommuner har planer på att ta fram ytterligare eget kunskapsunderlag baserat på de nya nationella miljö kvalitetsmålen. Omkring 70 procent av kommunerna säger sig ha avsikten att fastställa övergripande mål eller ställningstaganden. En lika stor andel av kommunerna planerar att besluta om konkreta åtgärder för det lokala miljömålsarbetet.

Av tabellen ovan framgår hur långt var och en av de skånska kommunerna har kommit i byggandet av en struktur för miljömålsarbetet. Observera att figuren endast tar hänsyn till de kunskapsunderlag, mål, åtgärder m m som redan finns framtagna och är *beslutade* av kommunen. Figuren säger alltså ingenting om det arbete som pågår eller planeras. Kommunerna är indelade i tre grupper baserade på befolkningstäthet. En sådan indelning syftar framförallt till en sak, nämligen att tydliggöra att kommunerna i Skåne lever under olika förutsättningar (inte minst ekonomiskt) och att de därför inte kan jämföras hur som helst.

Vilka hinder och stödbehov ser Skånes kommuner i miljömålsarbetet?

De skånska kommunerna upplever att tillgången på resurser och bristande engagemang är två huvudsakliga hinder i det lokala miljömålsarbetet. 2/3 av kommunerna anser att den ekonomiska situationen är ansträngd. Följden blir att satsningar på miljömål och annat utvecklingsarbete inom kommunerna får stå tillbaka. Flera av de skånska kommunerna upplever också ett avtagande intresse för miljöarbetet hos både politiker och allmänhet. Ett par kommuner vittnar även om svårigheter att få de olika kommunala förvaltningarna engagerade. Kommunerna nämner sammantaget följande som hinder:

- Miljömålsarbetet får för lite resurser – det råder en kärv ekonomisk situation.
- Avtagande engagemang och intresse hos politiker och allmänhet. Miljömålsarbetet får inte tillräcklig prioritet.
- Svårigheter att lyckas integrera miljöarbetet i de olika kommunala verksamhetsområdena.
- Kommunen hinner bara prioritera vardagsfrågor. Mycket av det viktiga förändringsarbetet, som miljömålen är en del av, får stå tillbaka.

- Det löpande tillsynsarbetet tar all tid i anspråk.
- Brist på kunskap om miljömålen, framför allt hos politiker.
- Det saknas uppgifter och utredningsunderlag om det lokala tillståndet i miljön.
- De nya nationella miljömålen har en omfattning som är överväldigande.
- Det finns konflikter mellan kommunens olika förvaltningar.

Kommunernas syn på stöd i miljömålsarbetet kretsar mycket kring fyra viktiga frågor. 40 procent av kommunerna anser sig behöva data och kunskapsunderlag för att kunna göra en bedömning av miljötillståndet och följa upp mål. Det efterfrågas statistik, planeringsdata, experthjälp eller annat underlagsmaterial om bland annat utsläpp, biologisk mångfald och luftföroreningar. 25 procent av kommunerna vill se mer av samarbete och erfarenhetsutbyte i specifika frågor. 20 procent av kommunerna efterfrågar påtryckningar mot den nationella politiken och andra myndigheter för att få till stånd viktiga förändringar, bland annat inom lagstiftningen. 15 procent av kommunerna behöver stöd för att helt enkelt kunna komma igång. Sammantaget framförs ett stort antal stödförslag:

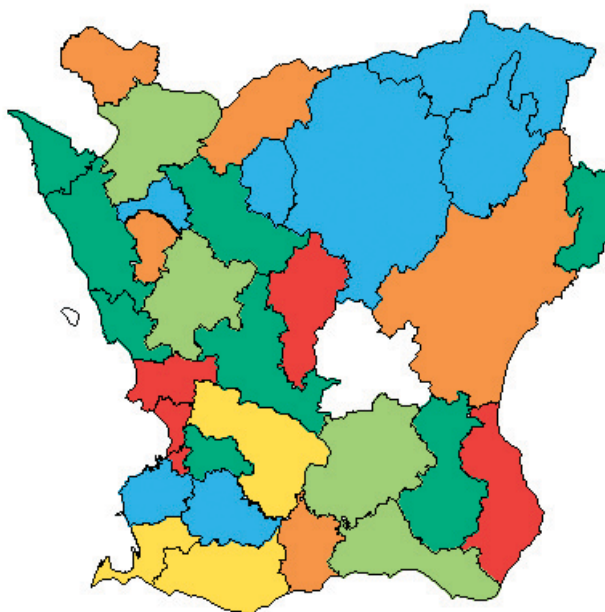
- Det behövs planeringsunderlag, miljöövervakningsdata, underlagsmaterial och statistik. Detta ska användas för miljömålsuppföljning och för grundläggande miljötillståndsbeskrivningar.
- Det behövs seminarier och erfarenhetsutbyten om hur miljömålen kan användas i de kommunala verksamheterna. Det önskas fler samarbetsprojekt i konkreta och avgränsade frågor mellan länsstyrelsen och kommunerna. Det behövs också ett ökat samarbete mellan grannkommuner i frågor som rör miljöanpassade transporter, vattenkvalitet och miljöanpassad upphandling.
- Det efterfrågas nya styrmedel till stöd för det lokala miljömålsarbetet. Länsstyrelsen behöver vara mer pådrivande i miljömålsarbetet, i synnerhet mot den nationella nivån.
- Det behövs stöd för att få igång ett aktivt lokalt miljömålsarbete. Kommunerna behöver "processhjälp" för hur man kan gå tillväga, bland annat i form av rådgivning, kompetensutveckling och inspiration.
- Det behövs stöd i ansökningsförfarandet för exempelvis statliga investeringsmedel.
- Det behövs hjälp med prioriteringar av vad som är de viktigaste miljömålen i respektive kommun. Det efterfrågas konkreta förslag på vilka åtgärder som bör genomföras lokalt.
- Länsstyrelsen behöver lyfta fram och poängtera miljömålen gentemot kommunledningarna.
- Det behövs direkta resurser för att ta fram underlagsmaterial och finansiera konkreta åtgärder.
- Det behövs mer information om miljömålen gentemot allmänhet och media.

I vilka kommunpolitiska styrdokument tas miljömålen upp?

Det finns tydliga kopplingar mellan de nya nationella miljökvalitetsmålen och ett flertal vanliga kommunala styrdokument. Miljömålen kan på ett naturligt sätt integreras i exempelvis kommunens översiktsplan. Detsamma gäller för kommunens Agenda 21-plan, miljöskyddsprogram, folkhälsoprogram eller motsvarande. Länsstyrelsen har frågat de skånska kommunerna hur långt de har kommit i arbetet med att lyfta in de nya miljökvalitetsmålen i dessa två typer av styrdokument.

Figur 3. Hur långt har kommunerna kommit i arbetet med att integrera de nya nationella miljökvalitetsmålen i översiktsplanen?

- ÖP knyter uttryckligen an till de nya nationella miljökvalitetsmålen. (8 kommuner)
- Förnyar ÖP just nu. Nya nationella miljökvalitetsmålen ska med. (4)
- Förbereder förnyelse av ÖP. Ambitionen är att de nya nationella miljökvalitetsmålen ska med. (7)
- ÖP knyter inte uttryckligen an till de nya nationella miljökvalitetsmålen. Avsikten är att målen ska in vid aktualitetsförklaringen. (3 kommuner)
- Förnyar ÖP just nu. Det finns inga kommunpolitiska direktiv om att de nya målen ska med. (5)
- Befintlig ÖP knyter inte uttryckligen an till de nya nationella miljökvalitetsmålen. Finns inga planer på att förnya. (5)

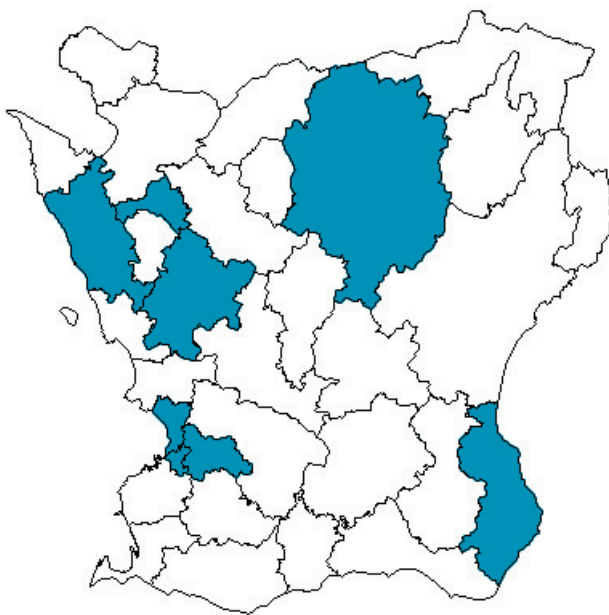
Miljömål i den kommunala översiktsplanen

Av de skånska kommunerna är det 8 som uppger att den gällande översiktsplanen uttryckligen knyter an till de nya nationella miljökvalitetsmålen (se figur 3). Ytterligare 4 kommuner håller just nu på att förnya översiktsplanen. Dessa kommuner säger sig ha kommunpolitiska direktiv att integrera miljökvalitetsmålen i arbetet. 7 kommuner har samma ambition men har inte kommit lika långt. Dessa kommuner förbereder just nu en förnyelse där avsikten är att planen ska ge tydlig inriktning för det lokala arbetet med ekologisk hållbarhet. Sammantaget är det alltså 19 kommuner som uppger att de redan har eller håller på att integrera miljökvalitetsmålen i översiktsplanen. Observera att kartläggningen inte säger någonting om hur omfattande denna integrering är och vilken tyngd miljökvalitetsmålen får i översiktsplanen.

De resterande skånska kommunerna har inte kommit lika långt. 3 kommuner hävdar att översiktsplanen inte knyter an till de nya miljökvalitetsmålen på ett tydligt sätt. Dessa kommuner har dock avsikten att införa miljökvalitetsmålen i samband med aktualitetsförklaringen. 5 kommuner håller just nu på att förnya översiktsplanen. Dessa kommuner har

däremot inga politiska direktiv som säger att planen ska knyta an till de nya nationella miljö kvalitetsmålen. De resterande 5 kommunerna menar att den gällande översiktsplanen inte knyter an till miljö kvalitetsmålen på ett tydligt sätt. Kommunerna har för närvarande heller inga planer på att förnya översiktsplanen. Sammantaget är det alltså 13 skånska kommuner som inte har kommit igång med eller som inte har för avsikt att integrera de nya nationella miljö kvalitetsmålen.

Figur 4. Har kommunen arbetat med de nya nationella miljö kvalitetsmålen i fördjupning av översiktsplan?

→ Har arbetat med de nya nationella miljö kvalitetsmålen i fördjupning av ÖP. (8 kommuner)

De nya miljö kvalitetsmålen är inte bara relevanta att ta upp i varje kommunomfattande översiktsplan. Även i de fördjupningar eller tillägg som kommunen låter göra finns det skäl att integrera miljö målen. Av de skånska kommunerna är det 8 som uppger att de har arbetat med de nationella miljö kvalitetsmålen i fördjupning av översiktsplanen (se figur 4). I Helsingborg är det fördjupningen över södra delarna av staden. I Hässleholm håller miljö målen på att lyftas in i fördjupningen över Vinslöv. I Burlöv pågår ett arbete med fördjupningar för Arlov och Åkarp. I Lomma gäller det fördjupningen över Lomma tätort. I Staffanstorp pågår arbete med en fördjupning av översiktsplan. I Åstorp och Svalöv finns miljö målen med i fördjupningen över Söderåsen. I Simrishamn är det fördjupningen över Vik som anses knyta an till miljö kvalitetsmålen. Observera att det inte är relevant för alla skånska kommuner att överhuvudtaget göra någon fördjupning av översiktsplanen.

Miljö mål i Agenda 21-plan eller miljö- och hälsoskyddsprogram

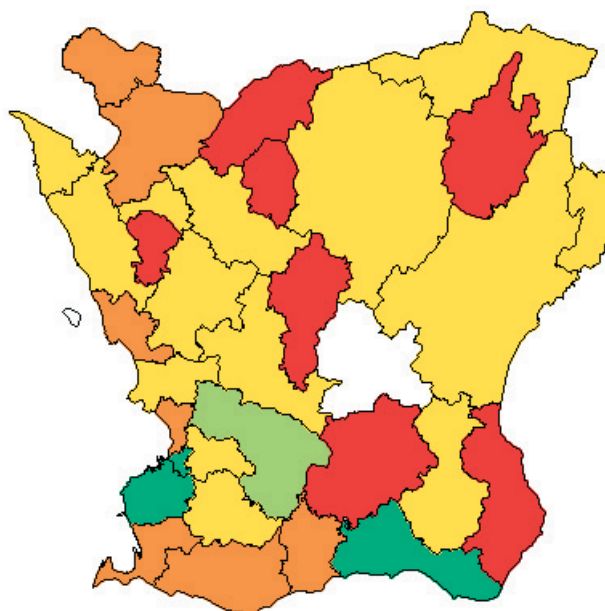
Vid sidan om översiktsplanen har många kommuner någon form av övergripande styrdokument för miljöskydd, folkhälsa eller Agenda 21. De nya

nationella miljö kvalitetsmålen har uppenbara kopplingar till dessa specifika styrdokument. Av de skånska kommunerna är det hittills 3 som har antagit ett sådant särskilt styrdokument där miljömål eller åtgärder ingår (se figur 5). Dessa kommuner är Burlöv, Malmö och Ystad. Ytterligare en kommun, Lunds kommun, har ett förslag till dokument som dock ännu inte är antaget. 14 kommuner uppger att de just nu arbetar med ett särskilt styrdokument för de nya miljö kvalitetsmålen. Dessa kommuner hävdar att styrdokumenterna ska innehålla mål och/eller åtgärder för det lokala miljömålsarbetet.

Ytterligare 7 kommuner planerar just nu för att ta fram ett särskilt styrdokument. Kommunerna har dock inte fattat något formellt beslut om att sätta igång arbetet. Avslutningsvis uppger 7 kommuner att de idag saknar ett särskilt styrdokument som berör de nya nationella miljö kvalitetsmålen. Dessa kommuner har för närvarande heller inga planer på att ta fram ett sådant dokument.

Figur 5. Hur långt har kommunen kommit när det gäller att integrera de nya nationella miljö kvalitetsmålen i de styrdokument som rör miljö tillsyn, folkhälsa och Agenda 21? Med styrdokument menas något av följande: Miljö- och hälsoskyddsplan eller motsvarande, Lokalt Agenda 21-dokument, Miljö målsprogram eller liknande dokument.

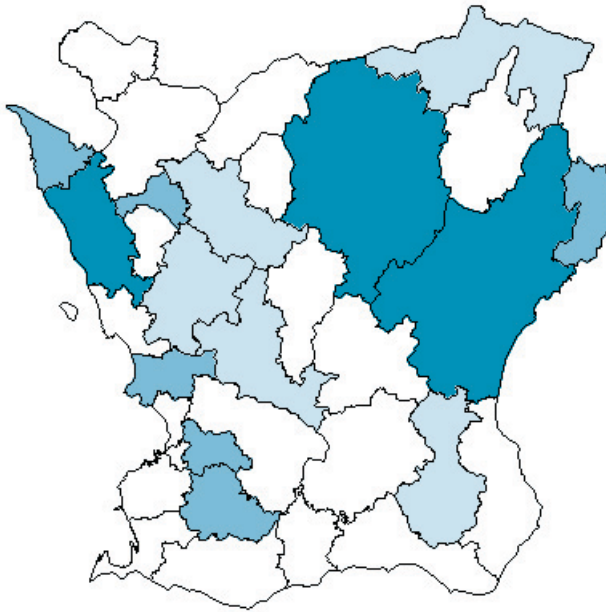
- Har antagit styrdokument. (3 kommuner)
- Har ett förslag till styrdokument. (1)
- Arbetar f n med ett styrdokument. (14)
- Planerar att ta fram ett styrdokument. Formellt beslut är ej fattat. (7)
- Finns inget styrdokument. Finns f n inga planer på att ta fram ett sådant. (7)

Vilka kommuner har kommit ungefär lika långt?

I kommunernas arbete med politiska styrdokument för miljömålen går det att urskilja ett par generella arbetsfaser. Vissa kommuner befinner sig mitt uppe i framtagandet av mål och åtgärder. Andra kommuner planerar att sätta igång medan ytterligare några kommuner avvaktar i sitt politiska arbete med miljömålen. På kartorna som följer har kommuner *i samma arbetsfas och med likartad befolkningstäthet* pekats ut. Tanken är att de kommuner som har likartade förutsättningar ska kunna finna varandra för ett eventuellt erfarenhetsutbyte. Observera att kommunerna självfallet kan ha kommit olika långt trots att de befinner sig i samma arbetsfas.

Sammanlagt 14 kommuner uppger att de *just nu arbetar* med ett övergripande politiskt styrdokument ägnat särskilt åt miljömålen (se figur 6).

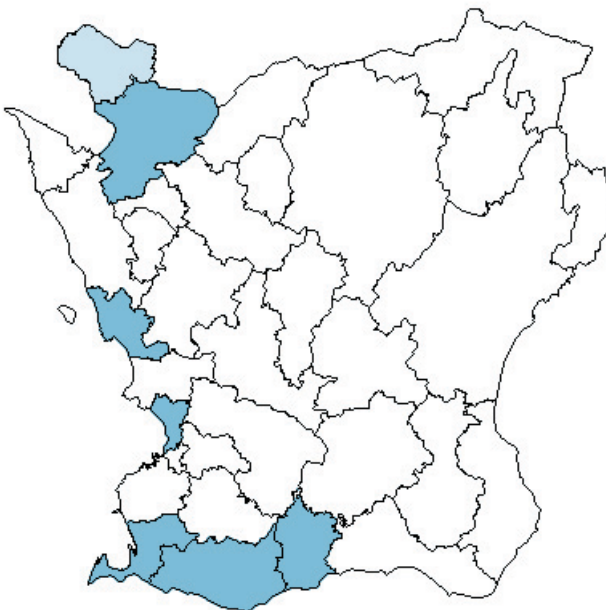

Figur 6. Kartan visar vilka likartade kommuner som *just nu* säger sig arbeta med ett särskilt politiskt styrdokument för miljömålen.

- Större städer/kommuner. (3 kommuner)
- Mer tätbefolkade kommuner (> 70 inv/km²). (6)
- Mindre tätbefolkade kommuner (< 70 inv/km²). (5)

De nya nationella miljö kvalitetsmålen är utgångspunkten för detta arbete. Flertalet av dessa kommuner har ambitionen att ta fram ett eget kunskapsunderlag om miljö tillståndet, utforma mål samt föreslå konkreta åtgärder.

Av Skånes kommuner uppger 7 att de *planerar* att ta fram ett särskilt styrdokument med lokala miljömål vilka utgår från de nya nationella miljö kvalitetsmålen (se figur 7). Dessa kommuner har dock ännu inte fattat något formellt beslut om att arbetet ska sättas igång. I stort sett alla dessa kommuner tänker ta fram ett eget kunskapsunderlag om tillståndet i miljön, formulera mål samt föreslå åtgärder.

Figur 7. Kartan visar vilka likartade kommuner som *planerar* att ta fram ett särskilt politiskt styrdokument för miljömålen.

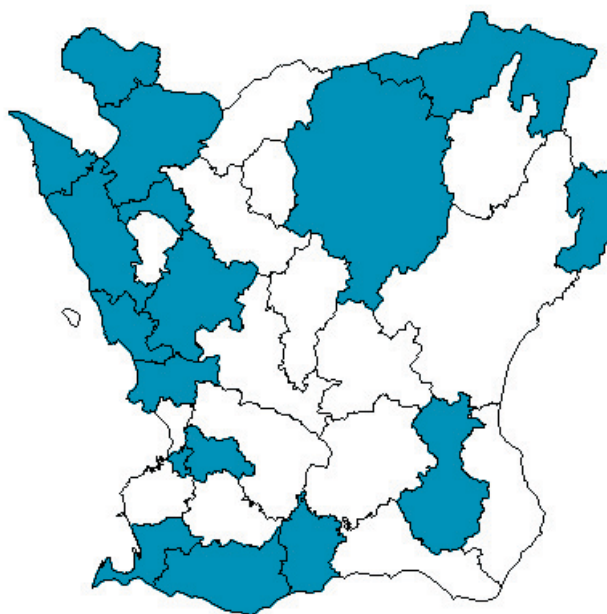
- Mer tätbefolkade kommuner (> 70 inv/km²). (6 kommuner)
- Mindre tätbefolkade kommuner (< 70 inv/km²). (1)

Har Skånes kommuner tagit fram kunskapsunderlag, mål och åtgärder?

I kommunernas översiktsplaner och i de kommunala styrdokument som rör miljöskydd, hälsa och Agenda 21 finns det goda möjligheter att knyta an till de nationella miljö kvalitetsmålen. Detta har redan beskrivits ovan. Eftersom miljömålen spänner över ett så stort antal kommunala politikområden och verksamheter är det dock inte självklart att det lokala miljömålsarbetet utgår från något av dessa dokument. Det kan exempelvis förekomma miljömål i kommunens avfallsplan, energiplan, naturvårdsplan eller i kommunfullmäktiges övergripande riktlinjer. I det följande beskrivs vilka skånska kommuner som har mål, åtgärder, kunskapsunderlag och ett uppföljningssystem som utgår från de nya nationella miljö kvalitetsmålen. Beskrivningen är *inte* avgränsad till något särskilt styrdokument utan ser till kommunorganisationen i dess helhet.

Kunskapsunderlag om tillståndet i miljön

Av de skånska kommunerna är det 20 som uppger att de har ett eget kunskapsunderlag som beskriver det aktuella tillståndet i miljön (se tabell 1 på sidan 13). Ett par av dessa kommuner har ett aktuellt underlag som spänner över samtliga nya nationella miljö kvalitetsmål. Övriga kommuner har ett kunskapsunderlag som åtminstone täcker något eller några av miljö kvalitetsmålen. Det är dock osäkert *i vilken grad* kommunernas kunskapsunderlag faktiskt knyter an till de nya nationella miljö kvalitetsmålen. De kunskapsunderlag som kommunerna refererar till finns knutna till en mängd kommunala dokument, exempelvis översiktsplan, miljömålsprogram, energiplan, naturvårdsplan, miljöbokslut, gröna

Figur 8. Planerar kommunen att ta fram ett eget kunskapsunderlag?

→ Ja / Ja delvis. (17 kommuner)

nyckeltal, program för vattenförsörjning med flera. De resterande 12 kommunerna säger sig inte ha ett kunskapsunderlag om tillståndet i miljön.

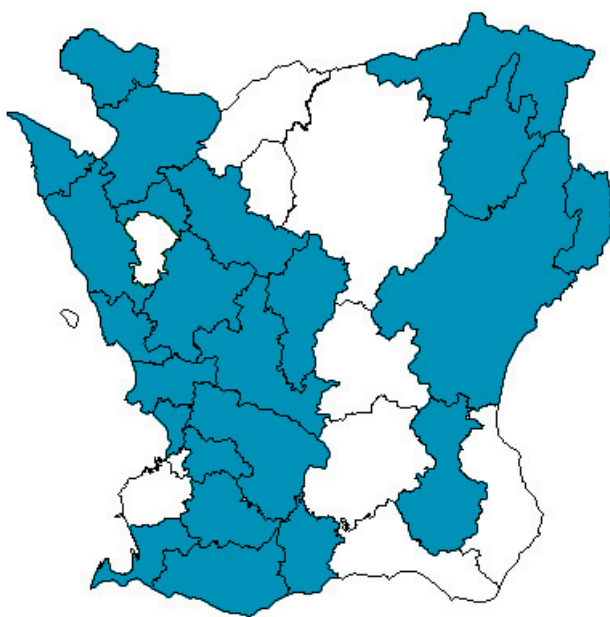
17 skånska kommuner svarar ”Ja” på frågan om de planerar att ta fram ett eget kunskapsunderlag (se figur 8). Detta betyder att många av de kommuner som redan har någon form av kunskapsunderlag ändå planerar att komplettera eller bredda underlaget.

Övergripande mål eller ställningstaganden

7 av Skånes kommuner uppger sig ha övergripande mål eller ställningstaganden som anger inriktning för det lokala miljömålsarbetet. Dessa mål eller ställningstaganden sägs utgå tydligt från de nya nationella miljökvalitetsmålen. Åtminstone 3 av de 7 kommunerna har dock inte lokala mål som tydligt berör *alla* de miljökvalitetsmål som är relevanta (se tabell 1 på sidan 13).

Det finns flera kommunala styrdokument som kan innehålla övergripande mål eller ställningstaganden. I Malmö och Burlöv finns mål i kommunens Miljöprogram. I Ystad finns övergripande mål i Agenda 21-planen och i Hässleholms kommun finns ett policydokument med motsvarande mål. I Svedala finns målsättningarna i kommunens Miljöskyddsprogram. I Lomma kommun uppges fullmäktige ha ett styrdokument med riktlinjer som knyter an till ett par av de nya nationella miljökvalitetsmålen. Även i översiktsplanen för Lomma kommun anses det finnas sådana ställningstaganden. I Helsingborg har övergripande mål för Begränsad klimatpåverkan antagits genom stadens Klimatstrategi.

Så många som 23 av de skånska kommunerna säger sig ha planer på att

Figur 9. Planerar kommunen att utforma och besluta om övergripande mål/ställningstaganden vilka tydligt utgår från de nya miljökvalitetsmålen? Obs! Vissa kommuner har redan antagit sådana mål.

→ Ja. (23 kommuner)

fastställa övergripande mål eller ställningstaganden för miljömålsarbetet (se figur 9). Flertalet av dessa kommuner tänker förmodligen anta mål i ett särskilt miljömålsprogram eller motsvarande.

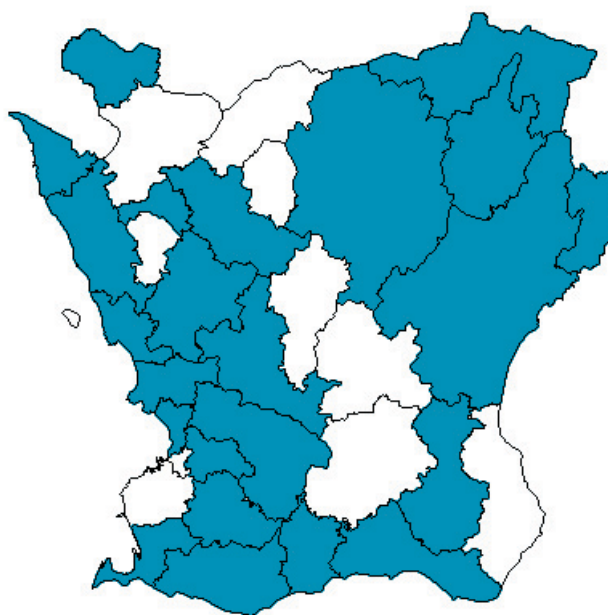
Detaljerade och uppföljningsbara miljömål

Av de skånska kommunerna är det hittills bara 2 (Burlöv och Malmö) som har fastställt detaljerade och uppföljningsbara miljömål. Dessa kommuner har mål som spänner över samtliga relevanta miljö kvalitetsmål. Ytterligare 4 kommuner uppger att de har detaljerade mål för flertalet eller åtminstone några miljö kvaliteter (se tabell 1 på sidan 13). Målen finns i bland annat kommunernas energiplan, klimatstrategi, Agenda 21-plan, Lokala investeringsprogram eller miljöskyddsprogram. Observera att det inom ramen för denna kartläggning *inte* har undersökts hur väl dessa mål faktiskt knyter an till de nya nationella miljö kvalitetsmålen.

Av de kommuner som redan beslutat om detaljerade mål är det bara Burlövs kommun som har anpassat sina mål efter de regionala. Miljö målen för Malmö stad formulerades innan förslagen till regionala mål var klara.

Konkreta åtgärder eller strategier för att uppnå miljö målen

För att kunna uppnå de mål som fastställts behöver varje kommun besluta om konkreta åtgärder eller strategier. Endast 2 av Skånes kommuner (återigen Burlöv och Malmö) har i dagsläget beslutat om sådana åtgärder. Dessa kommuner har åtgärder som täcker in samtliga relevanta miljö kvalitetsmål. Ytterligare 3 kommuner (Helsingborg, Svedala och Höör) har beslutat om åtgärder som berör ett flertal eller åtminstone några miljö kvaliteter. En

Figur 10. Planerar kommunen att utforma och besluta om konkreta åtgärder vilka knyter an till miljö kvalitetsmålen?
Obs! Några kommuner har redan antagit sådana åtgärder.

→ Ja. (23 kommuner)

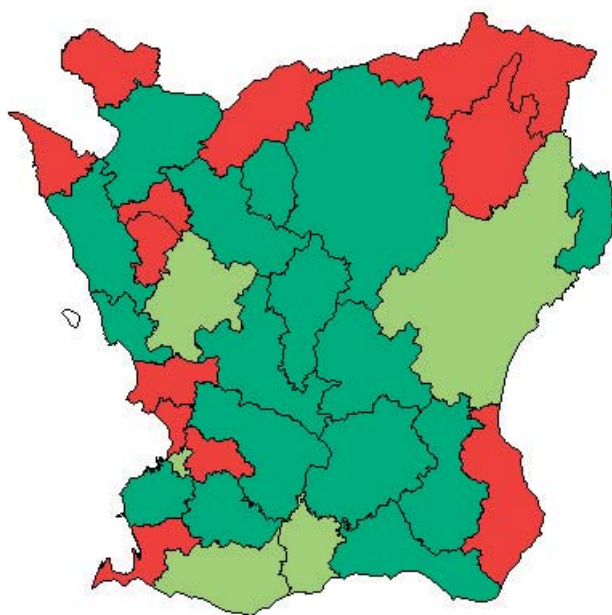
handfull kommuner har därutöver uppgivit att de har beslutat om konkreta åtgärder men att de saknar antagna mål. I Länsstyrelsens kartläggning är det *strukturen* för det lokala miljömålsarbetet, alltså hur kommunen tar sig an arbetet på ett mer strategiska plan, som står i fokus. Konkreta åtgärder är förstås det som slutligen räknas. I just denna kartläggning är det dock kopplingen mellan mål och åtgärder som är relevant eftersom detta säger någonting om hur kommunen har strukturerat sitt arbete.

23 av kommunerna i Skåne säger sig ha planer på att ta fram och besluta om konkreta åtgärder för att uppnå de lokala miljömålen (se figur 10). Flera av dessa kommuner kommer förmodligen att besluta om åtgärder redan under 2004.

I Länsstyrelsens frågeformulär ställdes ytterligare ett antal frågor om bland annat ansvar och resurser för att genomföra åtgärder. Eftersom det i dagsläget bara är ett fåtal kommuner som har beslutat om åtgärder för att uppnå sina lokala mål, är det följaktligen också bara ett fåtal som har tydliggjort ansvar och tilldelat medel. Till dessa kommuner hör exempelvis Malmö och Burlöv. I takt med att de skånska kommunerna bygger upp en struktur för miljömålsarbetet kommer dock allt fler kommuner att uppfylla dessa kriterier.

Måluppföljning och miljöredovisning

Att följa upp de lokala miljömålen och redovisa resultaten för allmänheten är en mycket viktig del i det nya målstyrda miljöarbetet. Det finns för närvarande *inga* kommuner i Skåne som har hunnit följa upp sina nya och beslutade miljömål, alltså de mål som tydligt utgår från de nationella

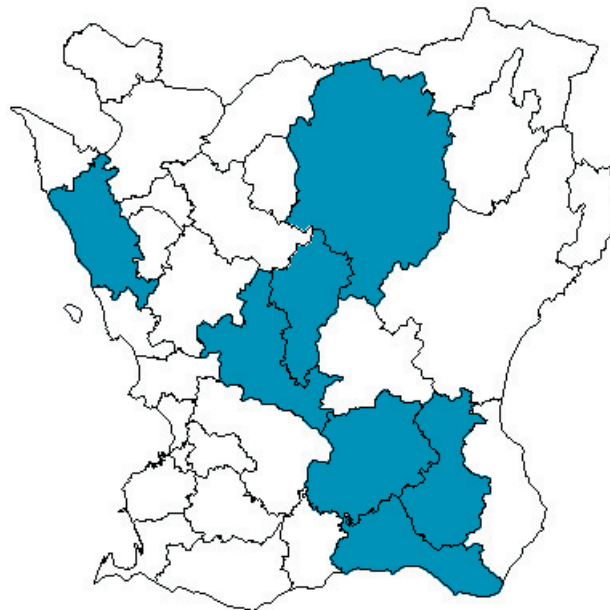

Figur 11. Har kommunen redovisat det lokala miljöarbetet i någon form av bokslut, nyckeltal eller annan miljöredovisning?

- Ja. (16 kommuner)
- Finns planer på det. (5)
- Nej. (12)

miljökvalitetsmålen. Däremot är det många kommuner som regelbundet ger ut någon form av miljöredovisning (se figur 11). 16 av Skånes kommuner uppger att de har en aktuell miljöredovisning (ofta gröna nyckeltal, miljöbokslut eller motsvarande). Ytterligare 5 kommuner har planer på att ta fram en miljöredovisning under år 2004. Resterande 12 kommuner saknar en aktuell miljöredovisning och har heller inga planer på att ta fram någon.

Av de 16 kommuner som miljöredovisar har 7 dessutom börjat lägga upp sina redovisningar utifrån den nya miljömålsstrukturen (se figur 12). Även om dessa kommuner inte har fastställt lokala mål (återigen med utgångspunkt i de nya nationella miljökvalitetsmålen) har de beskrivit och analyserat miljötillståndet för Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Myllrande våtmarker och så vidare.

Figur 12. Har kommunen följt upp och redovisat det lokala miljöarbetet utifrån den nya miljömålsstrukturen?

→ Ja. (7 kommuner)

Slutsatser och framåtblickar

Kartläggningen visar hur långt de skånska kommunerna har kommit i sitt politiska och strategiska arbete med miljömål. Iakttagelserna lockar till vissa slutsatser och framåtblickar. Här finns främst positiva men också några mer bekymmersamma inslag.

Det pågår ett strategiskt arbete med de nya miljömålen

Kartläggningen visar att det nya målstyrda arbetet med miljökvaliteter har påbörjats i de skånska kommunerna. Tre kommuner har i dagsläget kunskapsunderlag och politiska styrdokument som tydligt utgår från de nya nationella miljökvalitetsmålen. Drygt 20 kommuner är mitt uppe i eller planerar liknande initiativ. Det verkar som om de flesta av dessa kommuner tänker utforma särskilda styrdokument för miljömålen. De äldre miljöprogrammen och Agenda 21-planerna behöver ses över och förnyas. En ytterligare slutsats är att de flesta kommuner tänker samla sina nya mål och åtgärder i ett och samma styrdokument. Vanligen handlar det om någon form av miljömålsprogram eller reviderad Agenda 21. Det är bara ett fåtal kommuner, däribland Lomma, som inte planerar ett samlande dokument utan som istället överväger att fördela miljömålen på flera olika politiska styrdokument.

Även om en kommun väljer att samla sina miljömål i ett särskilt miljömålsprogram finns det förstås ingenting som hindrar att även andra styrdokument knyter an till de nationella miljökvalitetsmålen. 19 av de skånska kommunerna uppger att de redan har eller håller på att integrera miljökvalitetsmålen i översiktsplanen. Kartläggningen säger dock ingenting om hur stor tyngd dessa mål ges i planen. Tydligt är dock att 5 kommuner i Skåne just nu förnyar sin översiktsplan utan större hänsyn till de nya miljökvalitetsmålen. De kommuner som fortfarande befinner sig i det inledande

skedet av översiktsplaneprocessen bör därför göra en kursändring så att miljö kvalitetsmålen kommer med i arbetet.

Vissa kommuner kan riskera att halka efter

Kartläggningen visar att de flesta skånska kommuner tänker påbörja ett politiskt arbete med de nya miljömålen eller att de redan har antagit mål och åtgärder. Det finns dock ett par undantag. Bjuvs, Simrishamns och Örkel-ljunga kommun uppger att de saknar lokala mål (som tydligt utgår från de nationella miljö kvalitetsmålen) och att de heller inte planerar att ta fram några mål, varken i ett särskilt miljömålsdokument eller i något annat kommunalt styrdokument. Kommunerna har dessutom inte kommit särskilt långt i arbetet med att integrera miljö kvalitetsmålen i översiktsplanen. Perstorps och Sjöbo kommun uppger att de befinner sig i ungefär samma situation. Ytterligare två kommuner – Östra Göinge och Höör – säger sig inte ha några lokala mål och heller inga planer på ett särskilt miljömålsdokument. Kommunerna har dock för avsikt att utforma och besluta om mål, men det framgår inte var och hur dessa ska komma in i den kommunala politiken.

Sammantaget är det alltså minst 7 kommuner som skiljer sig från de övriga. Länsstyrelsens kartläggning ger dock inte någon helhetsbild. Det finns kommuner, till exempel Höörs kommun, som ännu inte har planer på ett systematiskt arbete med de nya miljömålen, men som ändå bedriver ett aktivt miljöarbete genom lokala investeringsprogram m m. Det bör samtidigt nämnas att forskare vid Umeå universitet under 2001 kunde se en allt tydligare polarisering mellan de kommuner som bedrev ett mycket aktivt Agenda 21-arbete respektive de kommuner som upplevde ett försvagat arbete. Det är mycket angeläget att denna tudelning mellan aktiva och passiva kommuner inte upprepas när det nya nationella miljömålsarbetet nu börjar ta fart på lokal nivå. Länsstyrelsens kartläggning visar dessutom att det i första hand är de mindre tätbefolkade kommunerna i Skåne som saknar ett politiskt arbete med miljömålen och som heller inte planerar för något sådant. 6 av de 7 kommunerna hör till kategorin ”mindre tätbefolkade”. Samma tydliga skillnad finns till exempel inte mellan de största städerna i Skåne och de mer tätbefolkade kommunerna.

Är miljömålen endast ett ansvar för de skånska miljöförvaltningarna?

En av de viktigaste utgångspunkterna för denna kartläggning är att det nya miljömålsarbetet spänner över ett stort antal kommunala politik- och verksamhetsområden. Att de nya nationella målen fortfarande kallas ”miljö” mål är möjligen något missvisande eftersom de numera omfattar allt ifrån säkerhets- och folkhälsofrågor till kulturarv och samhällsbyggnad. Inte desto mindre har dessa nationella miljö kvalitetsmål kommit att bli politik- och förvaltningsövergripande. Kartläggningen visar samtidigt att många av de skånska kommunerna tenderar att hantera miljö kvalitetsmålen på ett avgränsat och snävt vis. Lite tillspetsat skulle man kunna säga att miljömålen har blivit en fråga för miljöförvaltningen och dess nämnd, medan övriga nämnder och förvaltningar inte engageras i någon större utsträckning.

Problemet är förstås inte att miljönämnden (eller motsvarande) ansvarar för miljömålsarbetet utan att de övriga kommunala verksamheterna och styrdokumenterna inte berörs. De kommuner som ser att miljömålsarbetet bidrar till att uppnå mål i andra politikområde och som på ett tillräckligt bra sätt integrerar miljömålen i sina skilda verksamheter torde ha goda förutsättningar i miljömålsarbetet. Detta gäller särskilt vid bristande resurser eftersom behovet av målstyrning och prioriteringar då är som störst.

Vilka hinder och stödbehov är viktigast?

De skånska kommunerna är i stort sett överens om att brist på resurser utgör ett av de allvarligaste hindren för ett aktivt lokalt miljömålsarbete. Den kända ekonomiska situation som många kommuner befinner sig i måste tas på allvar. En slutsats av detta är att kommunerna behöver finna kostnadseffektiva sätt att bygga upp sitt miljömålsarbete. En variant är att tydligt avgränsa mängden mål som man väljer att jobba med. En ytterligare kostnadssänkande åtgärd kan vara att samarbeta med grannkommuner i arbetet med att ta fram planeringsunderlag, formulera mål och åtgärder. Att bygga vidare på de strukturer och styrdokument som finns är förstås en nödvändighet. När kommunen ändå planerar att förnya sin översiktsplan, energi- eller avfallsplan finns stora möjligheter att integrera de nationella miljökvalitetsmålen på ett effektivt sätt.

Ett par kommuner vittnar också om problem med att hinna med något annat än det reguljära kontroll- och tillsynsarbetet. Svenska kommunförbundet konstaterade under år 2000 att landets miljö- och hälsoskyddsförvaltningar ägnade 2/3 av sina resurser åt tillsyn och prövning. Att använda tillsynen som ett sätt att uppnå de nya miljökvalitetsmålen är värdefullt och har stöd i miljöbalken. Det är samtidigt viktigt att det inom kommunen finns både kompetens och ansvarstagande i de strategiska frågorna. För att få ordentlig kraft behöver de skånska kommunerna arbeta med både den operativa tillsynen och det strategiska miljömålsarbetet.

Bland de stödbehov som Skånes kommuner lyfter fram är det framförallt kunskapsunderlag och samarbete som står högst på prioriteringslistan. Länsstyrelsen planerar att under 2004 leverera en konkret vägledning för hur de skånska kommunerna kan ta fram ett kunskapsunderlag om det lokala miljötillståndet. Vägledningen kommer att innehålla en del data och förslag på hur lokala miljömål kan följas upp. Länsstyrelsen har också för avsikt att fortsätta undersöka hur de skånska kommunerna avancerar i sitt miljömålsarbete. Dessa utvärderingar kan komma att omfatta kommunernas politiska arbete med mål och åtgärder, men framförallt de konkreta resultat som görs för att nå målen.

Rapportserien Skåne i utveckling

ISSN 1402-3393

- 2004:1 *Sjöar och vattendrag i Skåne – går utvecklingen åt rätt håll? Statistisk utvärdering av vattenkvalitet och provtagningsprogram i Skåne län.*
Miljöenheten.
- 2004:2 *StrateGIS-projektet i Skåne län.* Samhällsbyggnadsenheten.
- 2004:3 *Länsrapport 2002 inom alkoholområdet mm i Skåne län.*
Samhällsbyggnadsenheten.
- 2004:4 *Checklista för jämställd planering.* Samhällsbyggnadsenheten.
- 2004:5 *Politik för miljömål och hållbar utveckling i Skånes kommuner.*
Miljöenheten.

I rapporten presenteras en första kartläggning av hur långt Skånes kommuner har kommit när det gäller att ta ett strategiskt grepp om de nya miljömålen. Hur många av de skånska kommunerna har i dagsläget beslutat om mål, konkreta åtgärder och uppföljning av miljömålsarbetet? Hur många kommuner är på gång och vilka kommuner riskerar att komma på efterkälken? I sin helhet ger rapporten en bild av var kommunerna befinner sig när det gäller att skapa en struktur för det lokala miljömålsarbetet. Detta arbete är mer än något annat ett politiskt/strategiskt arbete. Rapporten redogör också för hur kommunerna arbetar med miljömålen i översiktsplanen samt vilka hinder och stödbehov som kommunerna upplever just nu.

Sammantaget konstateras att Skånes kommuner befinner sig i början av arbetet med att utveckla en politik som tydligt knyter an till de nationella miljökvalitetsmålen. Bara ett fåtal kommuner har idag styrdokument för miljömålsarbetet. Samtidigt är närmare 20 kommuner mitt uppe i eller har planer på ett strategiskt arbete med miljömålen. Inom ett eller två år kan bortemot hälften av Skånes kommuner ha beslutat om en lokal politik som tydligt utgår från de nya miljökvalitetsmålen.